

Ook niet roken voor de deur van de zorg

Borging van rookvrije zorg

Dr. Leonieke J. Breunis
9 oktober 2025

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Wie ben ik

- “Protecting children against tobacco smoke and alcohol consumption from the start”
- Ondersteuning bij stoppen met roken
- Rookvrije ziekenhuisomgeving
- Postdoc onderzoeker Erasmus MC
- Kinderarts in opleiding Erasmus MC

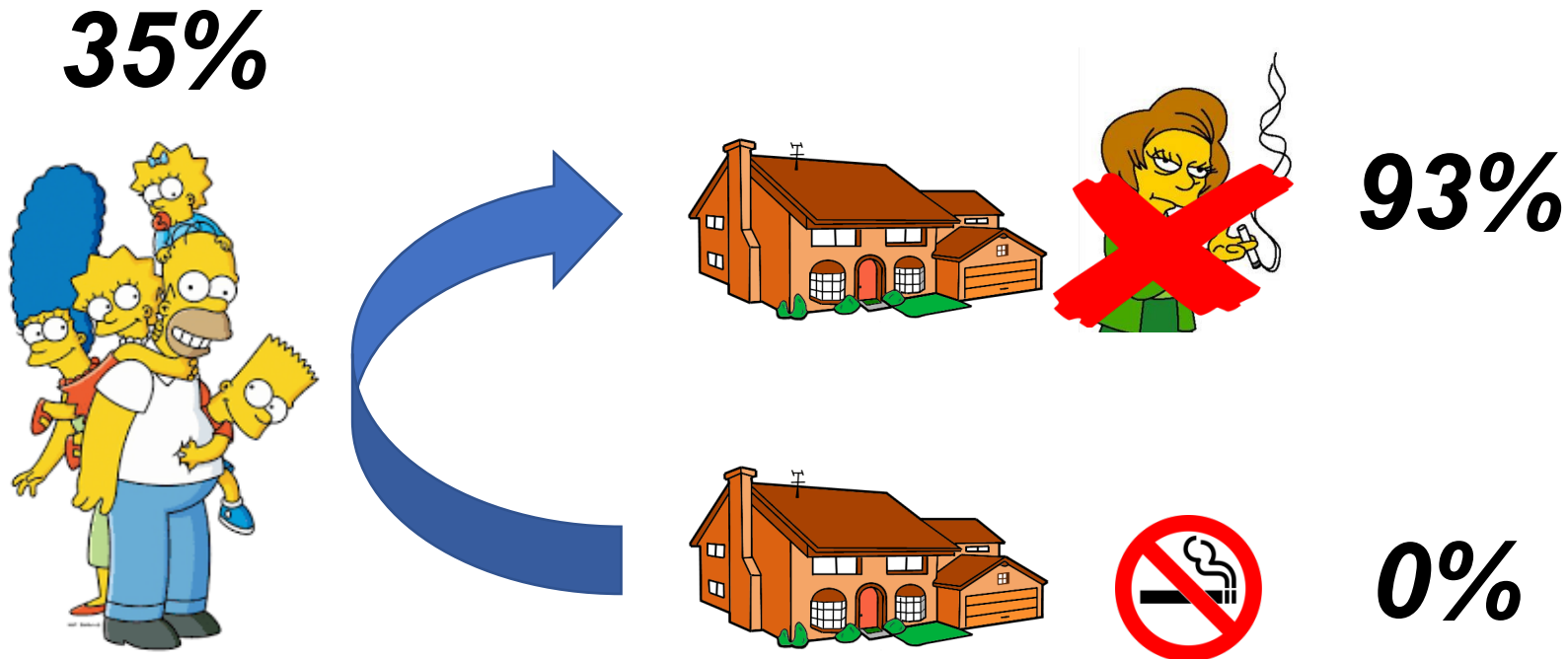

Waar of niet waar?

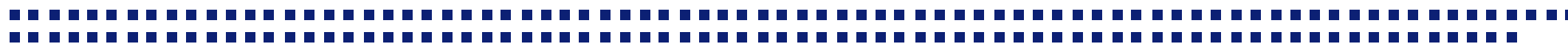
- Rook die in kleding en haar achterblijft, na het doven van de sigaret, is schadelijk
- In een sigaret zitten hoestprikkelremmers en rattengif
- Elke dag steken er 75 kinderen in Nederland voor het eerst een sigaret op
- Patiënten en ouders van patiënten zijn gemotiveerd om te stoppen met roken
- Het pensioenfonds van artsen en verpleegkundigen investeerde tot 2019 in de tabaksindustrie
- Zien roken doet roken

Allemaal waar!

Waarom rookvrije buitenterreinen

Waarom rookvrije buitenterreinen

Effect of tobacco control policies on perinatal and child health: a systematic review and meta-analysis

Timor Faber, Arun Kumar, Johan P Mackenbach, Christopher Millett, Sanjay Basu, Aziz Sheikh, Jasper V Been

Timor Faber

41 onderzoeken
57 miljoen geboortes
2,7 miljoen opnames

vroeggeboortes

-4%

**ziekenhuisopnames
voor astma-aanvallen**

-10%

**ziekenhuisopnames
voor longontstekingen**

-18%

Lancet Public Health 2017; 2: 420-37

Erasmus MC

Rookvrije zone: doelstelling

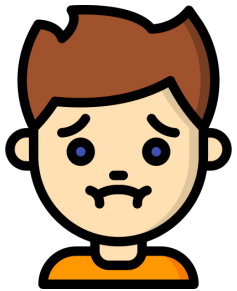
- **Minder rokers** op het terrein rondom het Erasmus MC, de Hogeschool Rotterdam en het Erasmiaans Gymnasium
- **Minder blootstelling aan schadelijke rook** door niet-rokers
- Ontmoedigen en **denormaliseren** van roken
- Bijdragen aan de **Rookvrije Generatie**

57% van de mensen heeft soms, vaak of altijd last van roken in de buurt van het ziekenhuis.

Grote steun voor rookvrije zone

77% van de mensen die in het Erasmus MC komen is positief of zeer positief over de compleet rookvrije zone

92%

89%

88%

81%

71%

Dat is slecht spul en
daar kan je heel ziek
van worden.

Meisje, 10 jaar

Dat dat niet hoort want je zorgt voor
andermans gezondheid en als je zelf
rookt ben je zelf ook niet gezond bezig.

Meisje, 12 jaar

Een pijpje waar
allemaal slechte
dingen in zitten.

Jongen, 9 jaar

Hij zegt wel tegen mij
dat ik niet mag roken,
maar hij doet het zelf
wel.

Meisje, 12 jaar

Adem je iets dat
stinkt.

Meisje, 7 jaar

Je bent om mensen beter te
maken, dan ga je niet roken.

Meisje, 9 jaar

Het is ook erg slecht en storend
voor patiënten met astma als je
langs rokende mensen moet.

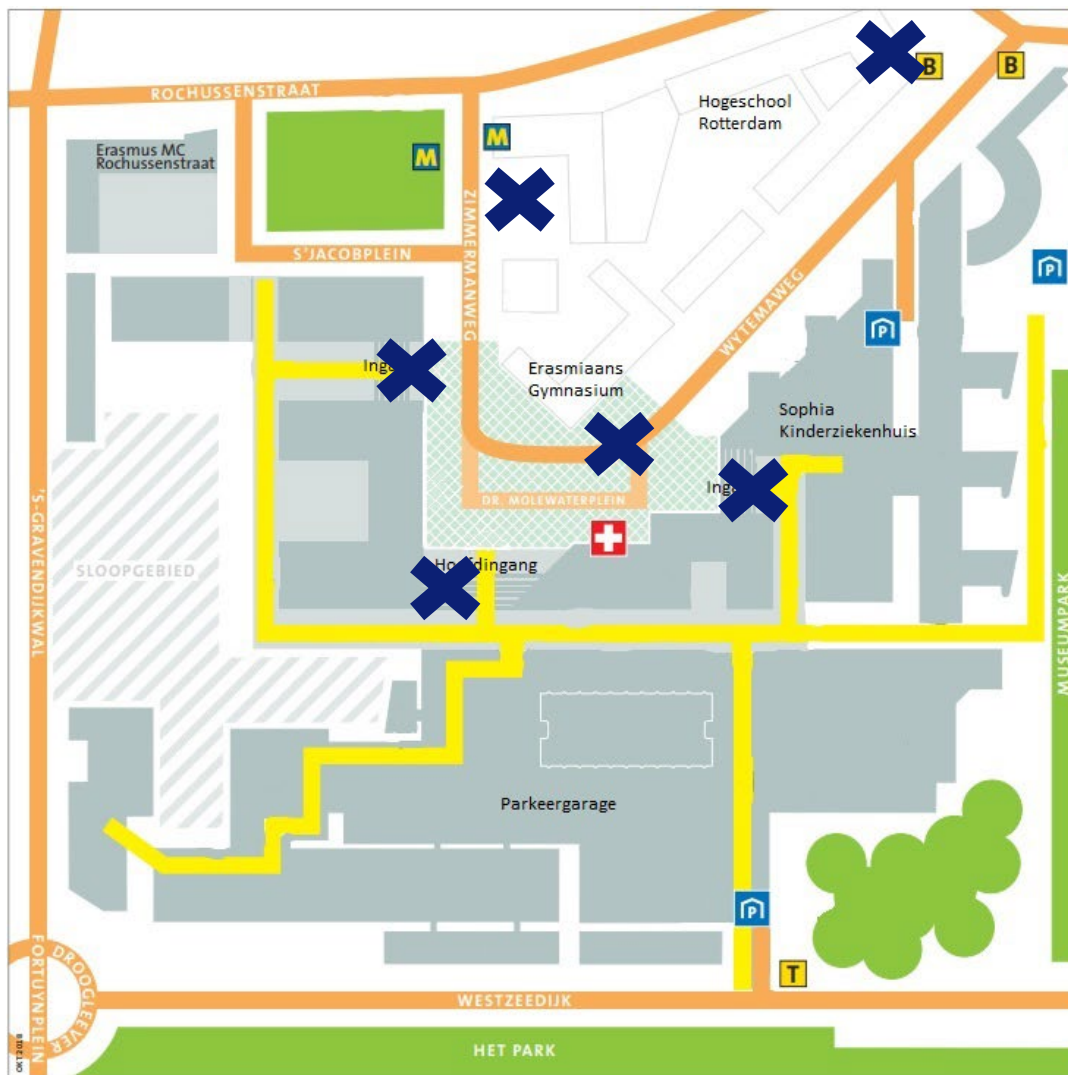
Jongen, 9 jaar

Ik wil die dokter dan
denk ik liever niet.

Meisje, 14 jaar

De rookvrije zone

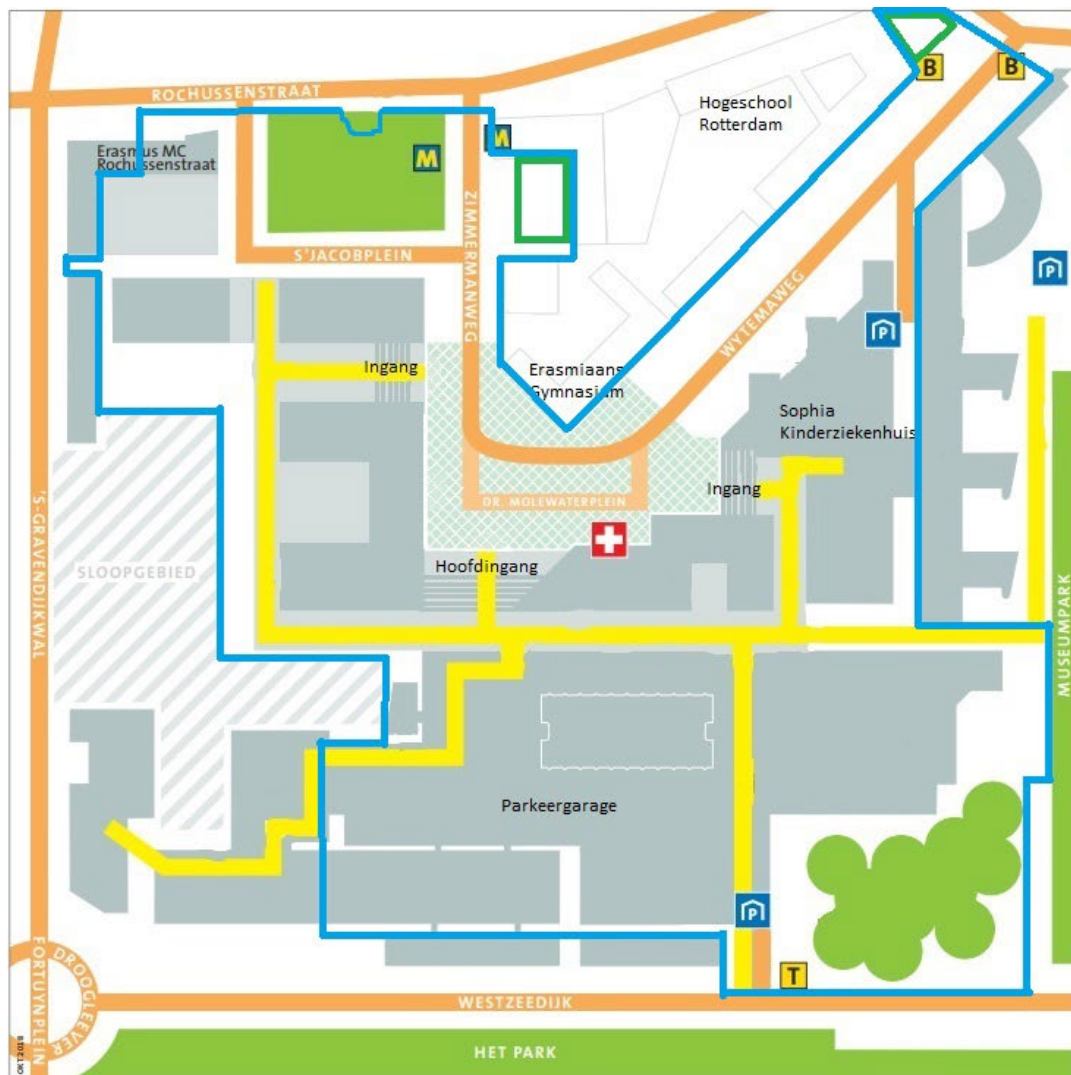
Legenda

- Looproute
- Ingang Spoedeisende hulp
- Parkeergarage
- Bus 44
- Metrostation Dijkzigt
- Tram 8
- park

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

De rookvrije zone

Legenda

- Looproute
- Ingang Spoedeisende hulp
- Parkeergarage
- Bus 44
- Metrostation Dijkzigt
- Tram 8
- park
- Rookvrije zone (voormeting)
- Rookvrije zone (nameting)

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Erasmus MC

Activiteiten

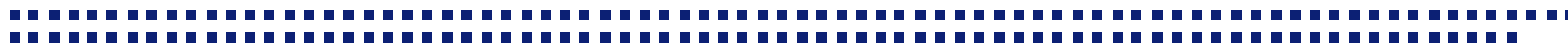
- Signing en communicatie
- Stoppen-met-roken cursussen voor patiënten en personeel
- Intensieve schoonmaak op eigen terreinen
- Aanspreken in de eerste twee weken
- Beveiliging vanuit de organisaties loopt rondes op het eigen terrein

**U wilt
stoppen
met roken?**

**Wij kunnen
u helpen!**

Vertienvoudig uw kans
om succesvol te stoppen

www.rookvrijookjij.nl

Het onderzoek

Erasmus MC werktijden: 22 dagen

Erasmus MC avonden: 5 dagen

Erasmus MC weekend: 3 dagen

Onderwijsinstellingen: 7 dagen

Voormeting: November 2018 - Februari 2019

Nameting: December 2019 - Maart 2020

Invoer zone: 2 september 2019

	Day 1	Day 2	Day 3	Day 4-22
9:00-9:15	Location A	Location C	Location B	...
9:15-9:20	Walking time	Walking time	Walking time	...
9:20-9:35	Location B	Location A	Location C	...
9:35-9:40	Walking time	Walking time	Walking time	...
9:40-9:55	Location C	Location B	Location A	...
9:55-10:00	Walking time	Walking time	Walking time	...
10:00-16.15	...	...	...	...

Legenda

- Looproute
- Weg
- Metrostation
- Gras
- Sloopgebied
- Sublocaties Erasmus MC
- Sublocaties onderwijs
- Rookabri bij voormeting
- Parkeergarage
- Erasmus MC gebouw
- Daktuin

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Erasmus MC

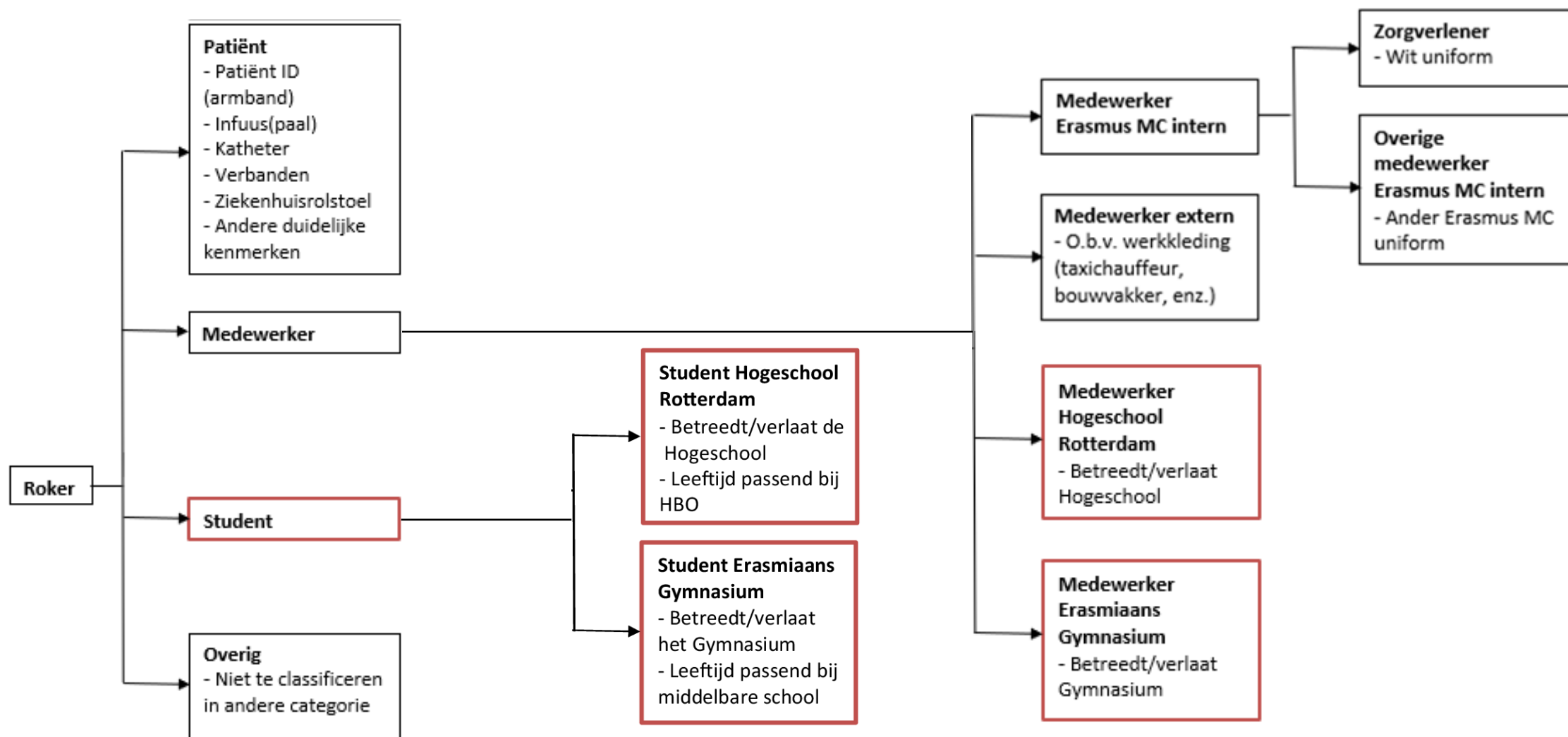

Legenda

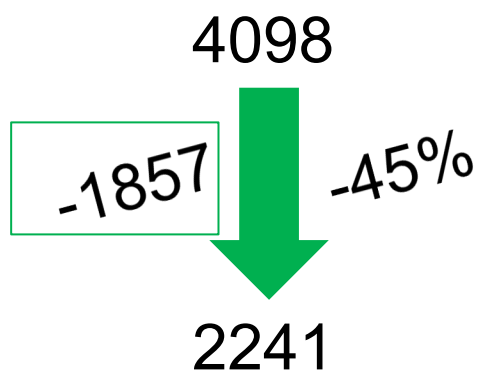
- Looproute
- Rijbaan
- Metrostation
- Gras
- Sloopgebied
- Sublocatie Erasmus MC
- Sublocatie HRO en Gymnasium
- Rookabri (voormeting)
- Parkeergarage
- Gebouw Erasmus MC
- Daktuin

Categorieën

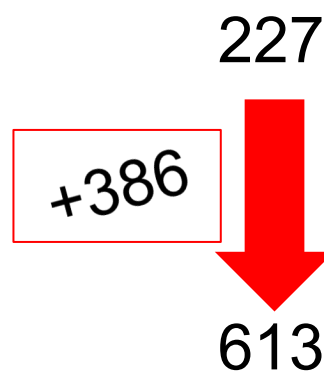

Resultaten

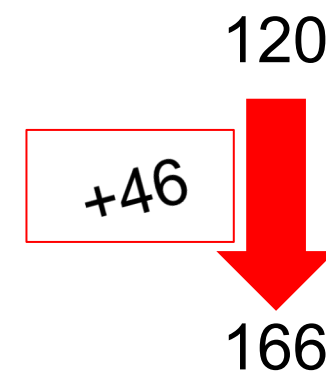
Rookvrije zone

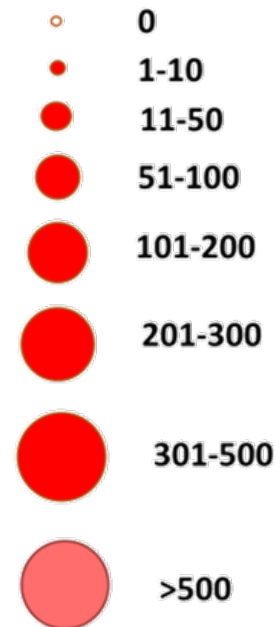
Grensgebieden

Buiten de zone

Voormeting

Gebouwen van het Erasmus
MC, Erasmiaans
Gymnasium en de
Hogeschool Rotterdam

Weg

Voetgangersgebied

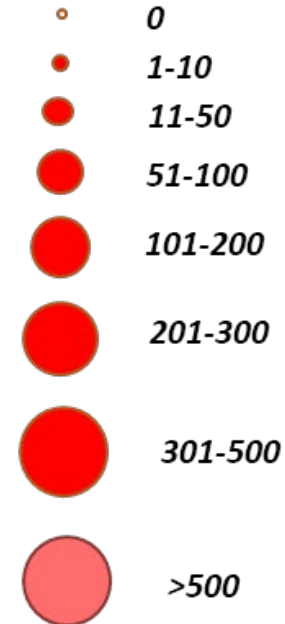
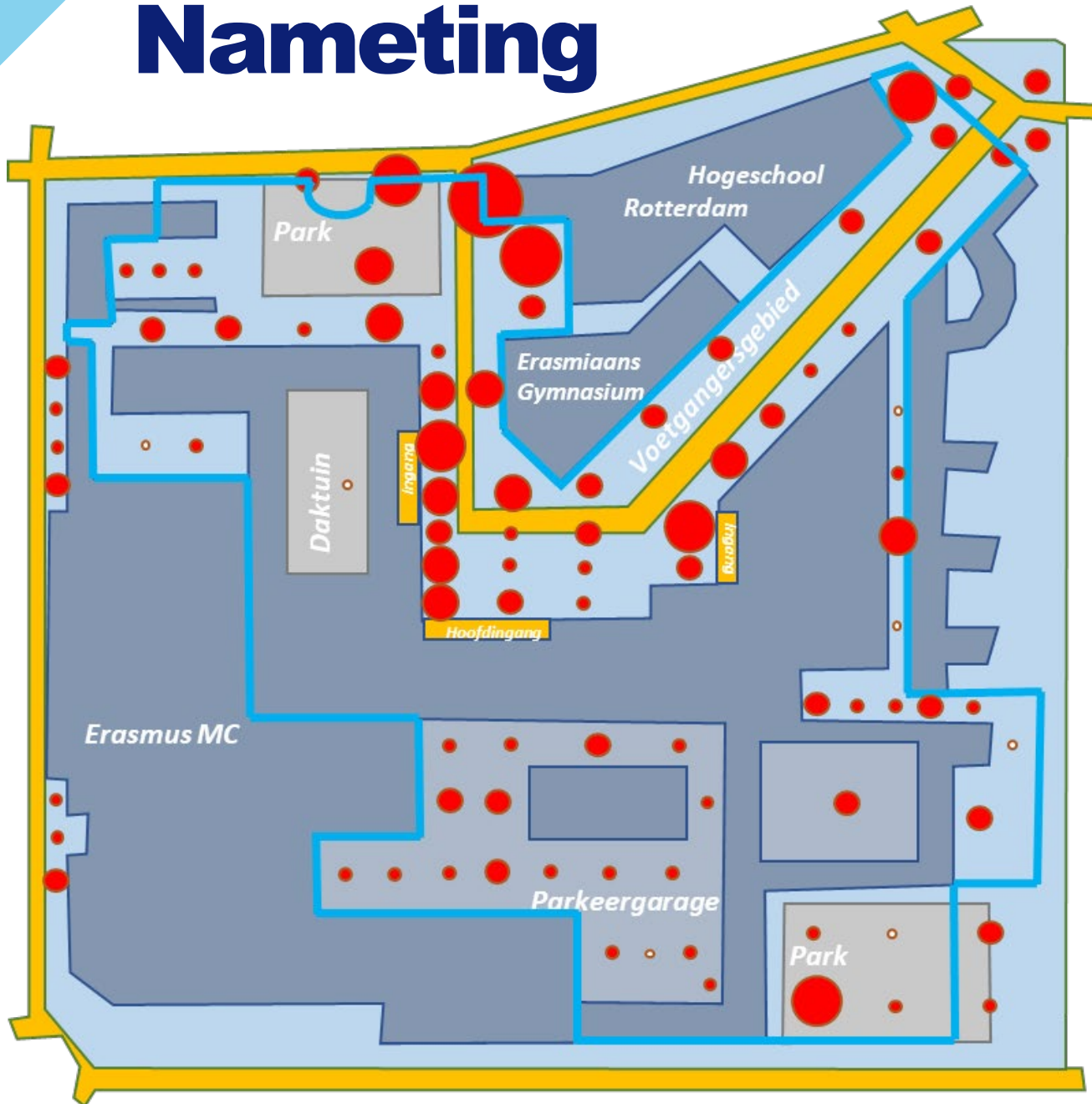
Parkeergarage

Rookabri (voormeting)

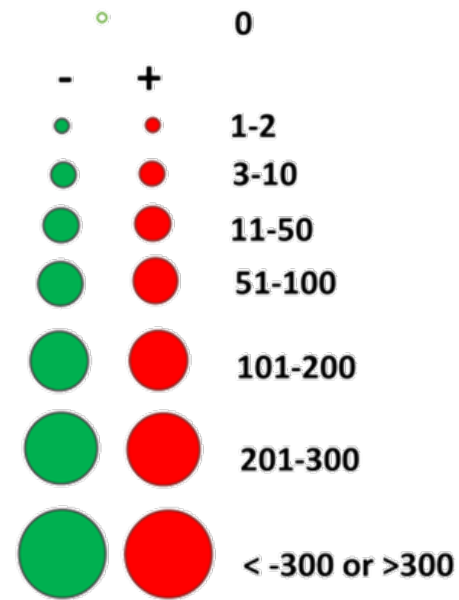
Grens rookvrije zone
(voormeting)

Nameting

Vershil

Gebouwen van het Erasmus MC, Erasmiaans Gymnasium en de Hogeschool Rotterdam

Weg

Voetgangersgebied

Parkeergarage

Rookabri (voormeting)

Grens rookvrije zone (nameting)

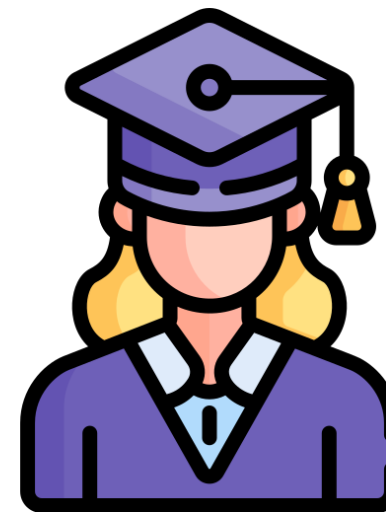
Verschil

1271
-846 ↓ -67%
425

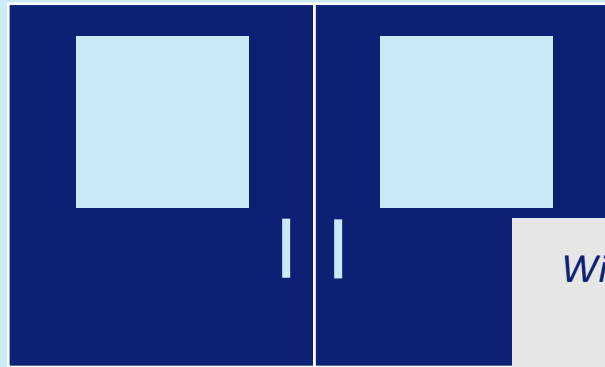
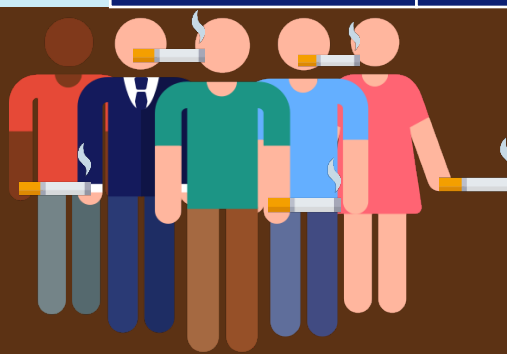
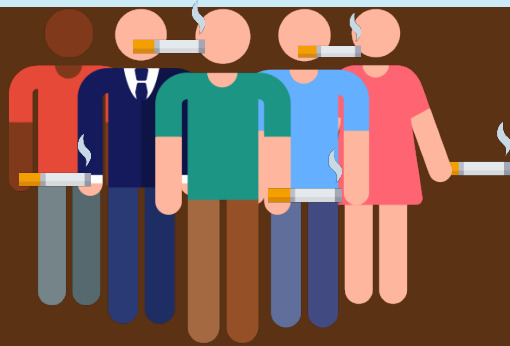
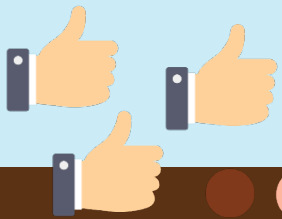

134
-93 ↓ -70%
41

902
-410 ↓ -45%
492

Erasmus MC Hoofdingang

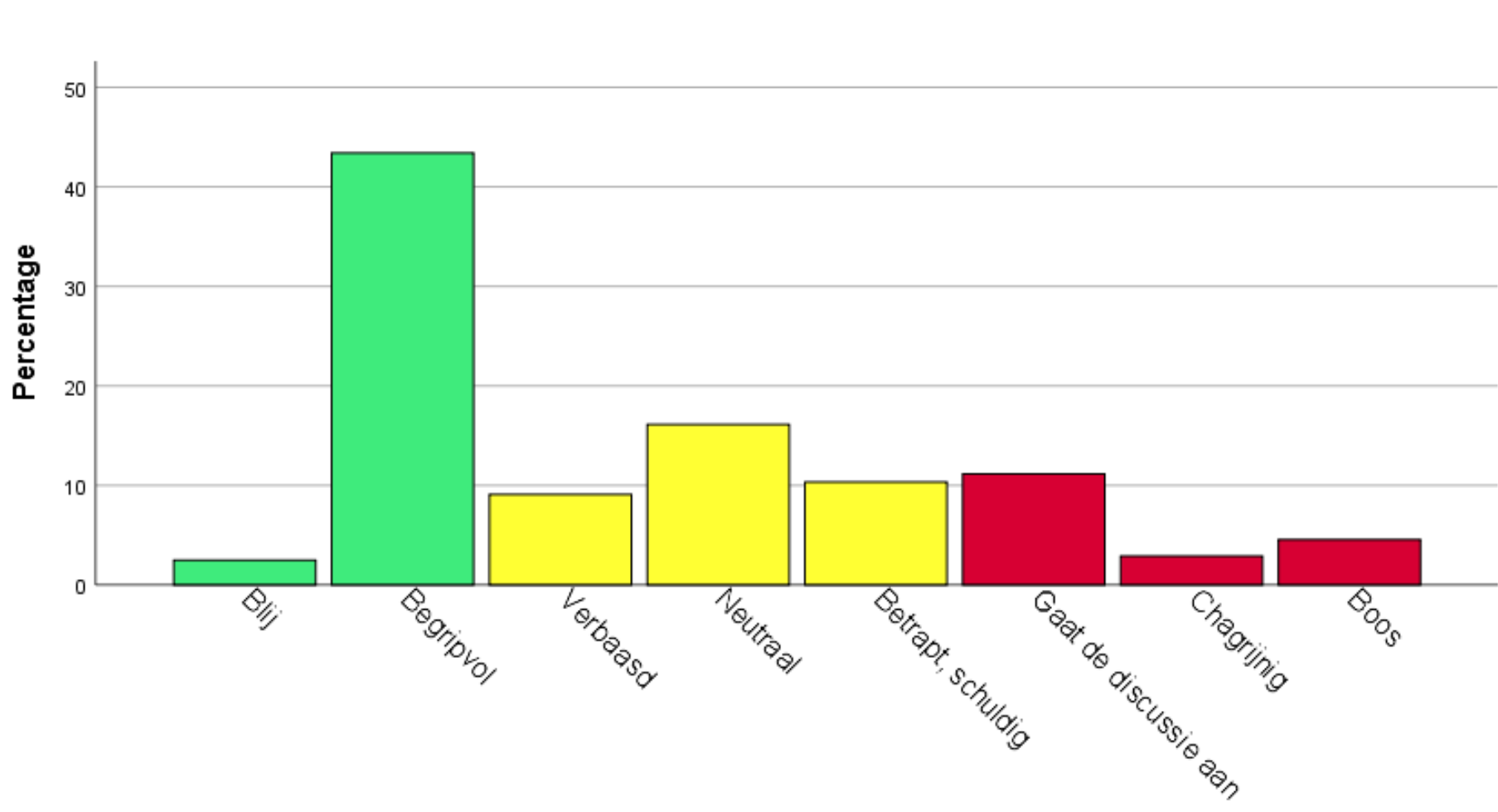
Wist u dat u binnen een rookvrije zone staat?

Zou u uw sigaret uit willen doen of verder willen roken buiten de zone?

Rookvrij

Verbale reactie op aanspreken

Ronde 1:

- Start: 28 mei 2019
- Aantal aanmeldingen: 14
- Aantal stoppogingen: 11
- Rookvrij na de cursus: 10

Ronde 2:

- Start: 3 oktober & 15 oktober 2019
- Aantal aanmeldingen: 20
- Aantal stoppogingen: 17
- Rookvrij na de cursus: 15

▲ Tineke Kruidenier op de plek bij het Erasmus MC waar zij altijd rookte. Tussen de sigaretten die nu nog overal liggen. Vanaf maandag geldt ook hier de rookvrije zone. © Frank de Roo

Hoe het Tineke Kruidenier na 46 jaar lukte te stoppen met roken: 'Ik stak gerust sigaretje op in buurt van patiënten'

Na 46 jaar stopte Tineke Kruidenier met roken. Dat zij via haar werkgever het Erasmus MC een cursus kon volgen, was het duwtje in de rug dat ze nodig had. Voor de eerste rookvrije zone in Rotterdam rond het ziekenhuis van start gaat, heeft zij al een rookvrij leven.

Adrianne de Koning 28-08-19, 12:00 Laatste update: 13:40

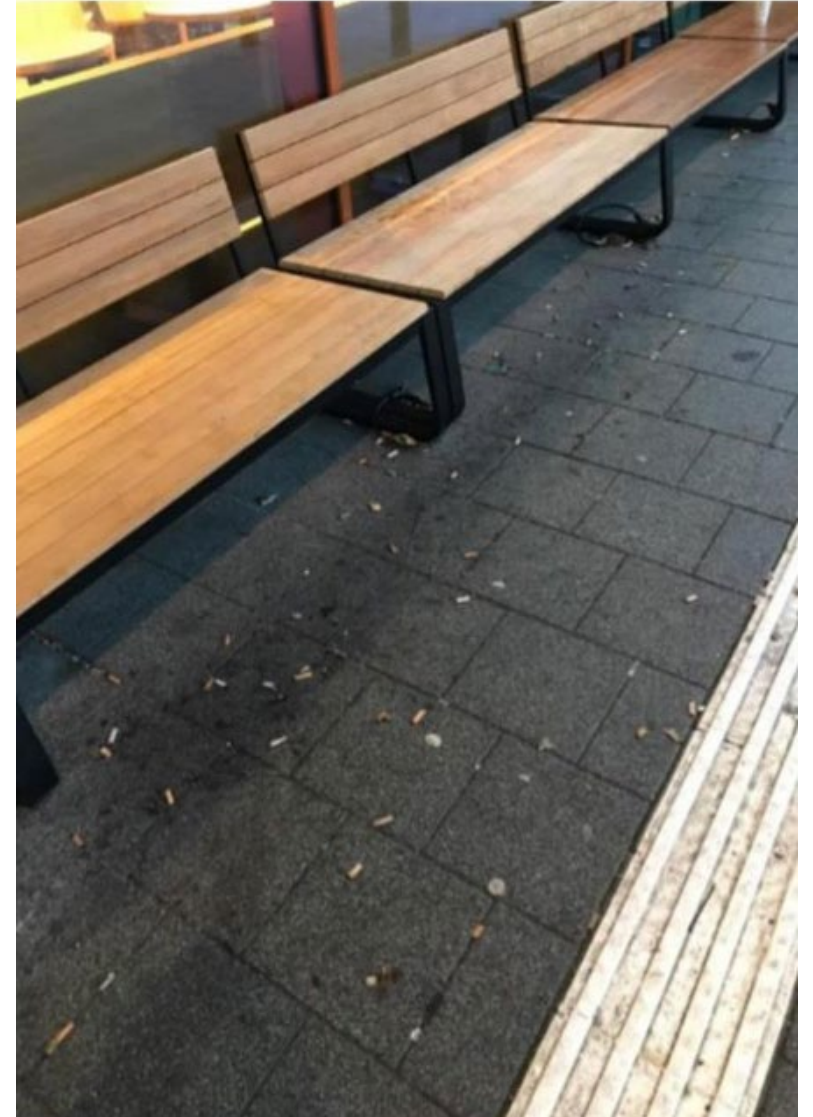
Succesfactoren

- Voldoende draagvlak: Raad van Bestuur, stakeholders, gemeente, omliggende scholen
- Uitgebreide communicatiestrategie: beschermen van kinderen en kwetsbare patiënten
- Alles geassocieerd met roken (asbakken, etc) weghalen
- Handhaving, positieve toon
- Ondersteuning van stoppen met roken

Aanpassingen

- De bankjes

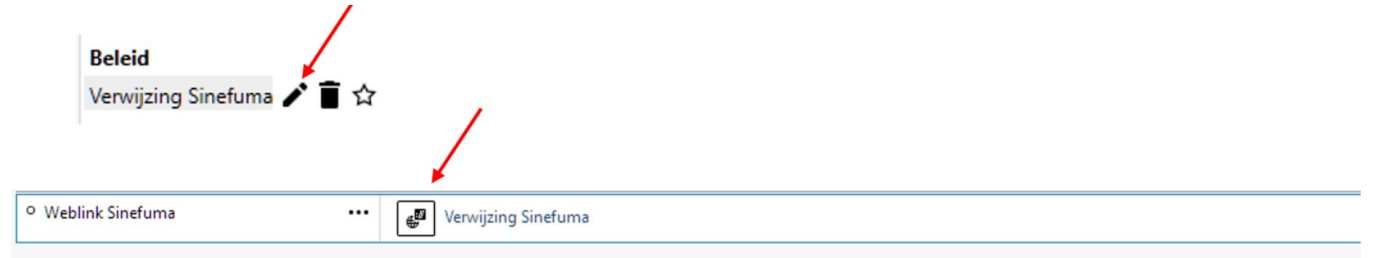
Aanpassingen

- De bankjes
- Verduidelijking aanduiding (“Dit ziekenhuis is rookvrij”)
- Jaarlijkse (opruim)acties
- Handhaving

Aanpassingen

- De bankjes
- Verduidelijking aanduiding (“Dit ziekenhuis is rookvrij”)
- Jaarlijkse (opruim)acties
- Handhaving
- Nieuw protocol nicotineverslaving, verwijzmodule Hix
- Personeel
- Focus op goede gezondheid in het algemeen

Uitdagingen

- De psychiatrie: echter een rookvrijbeleid op psychiatrische klinieken geeft géén toename van agressie-incidenten (van den Berg, et al, 2024)
- Terminale patiënten: uitzonderingspositie weinig gebruikt
- Inwonende cliënten
- Patiënten van het terrein af?
- Kosten van handhaving versus kosten van de boete
- Pauze en niet in dienstkleiding naar buiten

Uitdagingen

- De psychiatrie: echter een rookv toename van agressie-incidenten
- Terminale patiënten: uitzondering
- Inwonende cliënten
- Patiënten van het terrein af?
- Kosten van handhaving versus kosten
- Pauze en niet in dienstkleiding roken

Het oordeel van de beroepscommissie

Anders dan de beklagcommissie heeft de beroepscommissie geoordeeld dat het invoeren van een algeheel rookverbod in de gebouwen en op de terreinen van de instelling en tijdens begeleid verlof niet in strijd is met hogere wet- en regelgeving.

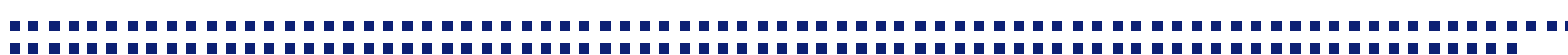
Roken is geen grondrecht maar een hardnekkige verslaving. Voor zover roken gezien kan worden als invulling van een recht op zelfbeschikking, wordt dit recht begrensd door de grondrechten van anderen, in het bijzonder het recht op de onaantastbaarheid van het lichaam.

Roken, maar ook het ongewild meerroken, kent een groot gezondheidsrisico. Aan het recht van niet-rokende patiënten en werknemers op onaantastbaarheid van hun lichaam en daarmee het recht op een gezonde leef- en werkomgeving, mag volgens de beroepscommissie zwaarder gewicht worden toegekend dan aan het zelfbeschikkingsrecht van de rokende patiënt.

De beroepscommissie acht voldoende aannemelijk geworden dat een beperkt rookverbod in de instelling geen optie is. De beroepscommissie gaat ervan uit dat de instelling waar nodig passende hulp en ondersteuning biedt bij het stoppen met roken.

Conclusies

- **Halvering** aantal rokers binnen de zone
- **Substantiële daling** totaal aantal rokers
- Rokers **wijken uit** naar plekken zonder beveiliging
- Rokers reageren **positief** op aanspreken
- Aanspreken heeft het **gewenste resultaat**
- **Samenwerking**, een plan rondom **positieve handhaving**, duidelijke **communicatie** en **doorzettingsvermogen** noodzakelijk voor succes

Dank voor de aandacht!

Leonieke Breunis
L.breunis@erasmusmc.nl

Meer informatie

Bekijk de Toolkit Rookvrije Zorg

**Lees het juridisch kader van de
branchorganisaties binnen de zorg**

**Lees de informatie van de werkgroep
Rookvrije Zorg**

**Luister de Preventiepodcast Nederlandse
Vereniging van Ziekenhuizen**

